

OLDUĞUN YERDEN BAŞLA

Osho

Hayat bir arayıştır, sürekli bir arayış, ümitsiz bir arayış; arayanın ne aradığını bilmediği bir arayış. Aramak için çok derin bir içgüdü var, ama insan ne aradığını bilmiyor. Ve öyle bir zihin durumu var ki, eline geçen şey ne olursa olsun, seni tatmin etmiyor. Hayal kırıklığı insanın kaderiymiş gibi görünüyor; çünkü ulaştığın şey, ona ulaştığın anda anlamsızlaşıyor. Yeniden aramaya başlıyorsun.

Bir şey elde etsen de etmesen de, arayış devam ediyor. Neyin var neyin yok, hiç önemli değil, çünkü arayış her durumda sürüyor. Fakirler arayışta, zenginler arayışta, hastalar arayışta, iyiler arayışta, güçlüler arayışta, güçsüzler arayışta, aptallar arayışta, bilgiler arayışta; ve kimse tam olarak ne aradığını bilmiyor.

Bu arayışın ne olduğu ve neden orda olduğu anlaşılmalı. Öyle görünüyor ki, insanın varlığında, insanın zihninde bir boşluk var. İnsan bilincinin yapısında bir delik, bir kara delik var sanki. İçine sürekli bir şeyler atıyorsun ve hepsi kayboluyor. Sanki hiçbir şey onu dolduramıyor, hiçbir şey doyumu yaklaştırmıyor. Çok ateşli bir arayış bu. Bu dünyada arıyorsun, öbür dünyada arıyorsun. Bazen parada arıyorsun, bazen güçte, prestijde, bazen Tanrı'da, coşkuda, sevgide, meditasyonda, duada; ama arayış devam ediyor. İnsan adeta aramaktan hasta olmuş durumda.

Ama arayış şimdi ve burada olmana izin vermiyor, çünkü arayış seni sürekli başka bir yere yönlendiriyor. Arayış bir yansıma, arayış bir arzu; ihtiyaç duyduğun şeyin başka bir yerde olduğu fikri, onun var olduğu ama başka bir yerde olduğu, şimdi burada olmadığı fikri. Kesinlikle var, ama şimdi değil, burada değil. Orada, başka bir zamanda; asla şimdi, burada değil. Seni didiklemeğe devam ediyor, itip kakmaya devam ediyor. Seni daha da delirtiyor, çılgına çeviriyor. Ve asla tatmin olmuyor.

Çok yüce bir Sufi kadın, Rabia al-Adawia hakkında şöyle bir hikâye anlatıldığını duydum:

Bir akşam, güneş batarken, ortalıkta henüz biraz ışık varken, insanlar onu sokakta bir şey ararken bulur. Yaşlı bir kadındır; gözleri zayıftır ve zor görmektedir. O yüzden de komşular yardıma gelir ve sorar: "Ne arıyorsun?"

Rabia cevap verir: "O sorunun hiç lüzumu yok. Arıyorum işte, yardım edebiliyorsanız edin."

İnsanlar güler: "Rabia, delirdin mi? Sorunun lüzumu yok diyorsun ama ne aradığını bilmeden nasıl yardım ederiz?"

Rabia der ki: "Peki, öyle mutlu olacaksınız, iğnemi arıyorum. İğnemi kaybettim." Yardım etmeye başlarlar ama sokak çok büyüktür, iğne de çok küçük.

O yüzden derler ki: “Nerde kaybettiğini söyle, tam neresi olduğunu, yoksa çok zor, ilelebet arasak da bulamayız iğneni. Nerde kaybettin?”

Rabia der ki: “O sorunun da lüzumu yok. Aramakla bunun ne alakası var?”

Komşular durur: “Sen iyice delirmişsin!”

Rabia cevap verir: “Peki, ille de öyle mutlu olacaksınız, evde kaybettim iğnemi.”

Derler ki, “O zaman niye burada arıyorsun ki?”

Söylendiğine göre, Rabia şöyle cevap verir: “Çünkü ışık burada var, içerde hiç ışık yok.”

Bu hikâye çok önemli. Hiç kendine ne aradığını sordun mu? Hiç ne aradığını derin bir meditasyon konusu haline getirdin mi? Hayır. Bazı belirsiz anlarda, rüya anlarında ne aradığına dair küçük bir hisse kapıldıysan bile, hiçbir zaman kesin değil, tam değil. Henüz tanımla- madın onu.

Tanımlamaya çalıştığında, ne kadar tanımlanırsa, o kadar aramaya gerek olmadığını hissedeceksin. Arayış ancak belirsizlik durumunda sürebilir, bir rüya halinde. Netlik olmadığında aramaya devam edersin, içten gelen bir güdüye kapılarak, içten gelen bir aceleyle itilerek. Şunu biliyorsun: Aramaya ihtiyacın var. İçinden gelen bir ihtiyaç var. Ama ne aradığını bilmiyorsun. Ve ne aradığını bilmiyorsan, nasıl bulabilirsin?

Çok belirsiz; sanıyorsun ki anahtar parada, prestijde, saygınlıkta. Ama sonra saygın, güçlü insanlara bakıyorsun, onlar da arıyor. Çok zengin insanlar görüyorsun, hayatlarının sonuna kadar aramaya devam ediyorlar. O zaman zenginlik de işe yaramıyor, güç de. Arayış, elinde ne olursa olsun, devam ediyor.

Arayış başka bir şey için olmalı. Bu isimler, bu etiketler —para, güç, prestij— sadece zihnini tatmin etmek için. Sadece bir şey aradığını hissetmen için ordalar. Ama o şey hâlâ tarif edilemiyor; tuhaf bir duygu.

Gerçek arayan için —biraz uyanmış ve farkında olan için— ilk gerekli şey, arayışı tanımlamak, ne olduğunun keskin bir tanımını yapmak, hayal dünyasından çıkarmak, derin bir uyanıklıkta onunla karşılaşmak, içine bakmak, onunla yüzleşmektir. Hemen bir dönüşüm başlayacak. Arayışını tanımlamaya başlarsan, arayışa olan ilgini kaybetmeye başlayacaksın. Ne kadar tanımlarsan, o kadar azalacak. Ne olduğunu net olarak bildiğin anda, birden yok olacak. O sadece sen dikkatli olmadığında var.

Tekrarlanmasına izin ver: Arayış, sadece uykuda olduğun zaman var. Arayış, sadece uyanık olmadığında var; arayış sadece farkında olmaman halinde var. Arayışa farkında olmamak yol açıyor.

Evet, Rabia haklı. İçerde ışık yok; içerde ışık olmadığı, bilinç olmadığı için, elbette dışarıda aramaya devam ediyorsun çünkü dışarıda daha net görünüyor.

Duyularımızın hepsi dışa dönük. Gözler dışa açılıyor, eller, bacaklar dışa doğru hareket ediyor, kulaklar dışarıdaki sesleri dinliyor. Sahip olduğun her şey dışa doğru açılıyor; beş duyu dışa dönük. Aramaya oradan başlıyorsun; gördüğün, hissettiğin, dokunduğun şeylerden. Duyuların ışığı dışa çevrili ve arayan ise içerde.

Bu ikiliğin anlaşılması gerekiyor. Arayan içerde ama ışık dışarıda olduğundan, arayan hırslı bir şekilde dışarıda tatmin edecek bir şey bulmak amacıyla harekete geçiyor. Hiçbir zaman bulunmayacak. Hiçbir zaman bulunmadı. Şeylerin doğası gereği bulunması mümkün değil çünkü eğer arayanı aramıyorsan, bütün arayışın anlamsız. Eğer kim olduğunu anlamazsan, arayışın boşuna; çünkü arayanı tanımıyorsun. Arayanı tanımıyorsan, doğru boyutta, doğru yönde aramayı nasıl başarabilirsin? Mümkün değil. Her şeyden önce, ilk adımlar atılmalı.

Bu iki şey çok önemli: Birincisi, amacının ne olduğunu çok net olarak kendine ifade et. Karanlıkta oraya buraya çarparak dolaşmaya devam etme. Amacına odakla dikkatini: Ne arıyorsun? Çünkü bazen bir şeyi isterken başka bir şey ararsın, bu durumda bulmayı başarsan bile tatmin olmazsın. Başarmış insanları hiç gördün mü? Daha büyük bir yenilgiye hiç rastlamış mıydın? 'Başarı başarıyı getirir' diye bir söz vardır. Kesinlikle yanlış. Başarı kadar büyük bir başarısızlık yoktur. O cümleyi aptal insanlar uydurmuş olmalı. Tekrarlıyorum: Başarı kadar büyük bir başarısızlık yoktur.

Söylendiğine göre Büyük İskender dünyanın hâkimi olduğu gün, odasının kapılarını kapamış ve ağlamaya başlamış. Bu gerçekten oldu mu bilmem ama, eğer biraz bile akıllı idiyse, olmuş olmalı. Komutanları bundan çok rahatsız olmuşlar:

Ne olmuştu? İskender'in ağladığını daha önce hiç kimse görmemişti. O türden bir adam değildi; büyük bir savaşçıydı. Onu büyük sıkıntıların içinde görmüşlerdi; hayatının tehlikede olduğu durumlarda, ölümün kapıda olduğu anlarda ve gözünden tek damla yaş geldiği görülmemişti. Umutsuz bir anında hiç görülmemişti. Şimdi ne olmaktadır peki, başardığı anda, tam dünyanın hâkimi olmuşken?

Kapısını çaldılar, içeri girip sordular: "Niye böylesiniz? Niye çocuk gibi ağlıyorsunuz?"

Cevap verdi: "Başardığım anda, şu anda, bunun yenilgi olduğunu biliyorum. Şimdi görüyorum ki, dünyayı ele geçirme saçmalığına girdiğim anda nerdeysem, şimdi de tam olarak oradayım. Ve bunu şimdi anladım, çünkü ele geçirecek başka yer kalmadı. Yoksa yoluma devam ederdim, daha ötelere de fethetmeye çıkardım. Şimdi ele geçirecek yer kalmadı, yapacak bir şey yok ve bir anda kendi üzerime düştüm."

Başaran adam, sonunda kendiyi tek başına kalır ve sonra cehennem azabı çeker çünkü bütün hayatını boşa harcamıştır. Aramış, aramış, elindeki her şeyi ortaya dökmüştür. Şimdi başarılıdır ama kalbi boştur, ruhu anlamsızdır, huzur yoktur, mutluluk gelmemiştir.

İşte, ilk bilinecek şey bu; tam olarak ne aradığın. Bu konuda ısrarlıyım; çünkü arayışının

hedefine gözlerini ne kadar odaklarsan, hedef de o kadar gözden kaybolur. Gözlerin tam olarak sabitlendiğinde, aniden, aranacak hiçbir şey yoktur; o anda gözlerin kendine doğru yönelmeye başlar. Arayışın hiçbir hedefi olmadığına, bütün hedefler kaybolduğunda, boşluk vardır. Dönüşüm, içe dönüş, o boşluğun içindedir. Birden kendine bakmaya başlarsın. Şimdi arayacak hiçbir şey yoktur. Ve bu arayanın kim olduğunu bilmek için de yepyeni bir arzu yükselmektedir.

Arayacak bir şey olduğunda, bu dünyanın adamısın. Arayacak bir şey olmadığına, senin için “Bu arayan kim?” sorusu önemli olduğunda, işte o zaman dindar bir adamsın. Ben dünya adamıyla din adamını böyle tanımlıyorum. Eğer hâlâ bir şey arıyorsan —belki öbür hayatında, öbür kıyıda, cennette, hiç fark etmez— hâlâ dünya adamısın. Eğer tüm arayışın bittiyse ve birden bilinecek tek bir şey olduğunu anladıysan —“Benim içimdeki arayan kim? Bu aramak isteyen enerji ne? Kimim ben?”— orada dönüşüm vardır. Bütün değerler birden değişir. İçe doğru hareket etmeye başlarsın. O zaman Rabia kendi ruhunun karanlığında kaybolmuş bir şeyi aramak için sokağın ortasında oturmaz.

İçe doğru girmeye başlayınca... Önce çok karanlıktır; Rabia haklı, çok çok karanlık. Çünkü hayatlar boyu içeriye hiç girmedin, gözlerin hep dışa odaklanmıştı. Hiç fark ettin mi? Bazen sokaktan içeri girdiğinde, dışarıda da hava çok güneşliyse, evin içi çok karanlık görünür; çünkü gözler dışarıdaki ışığa göre odaklanmıştı. Işık çok olduğunda gözbebekleri küçülür. Karanlıkta gözbebekleri açılır; karanlıkta daha geniş bir merceğe ihtiyaç vardır. Işıktayken daha küçük bir mercek de iş görür. Kamera böyle çalışır, gözler de; kamera, insan gözü model alınarak icat edilmiştir.

Dışarıdan içeriye ilk girdiğinde, ev karanlık görünür. Biraz oturup beklersen, karanlık yavaş yavaş kaybolur. Daha fazla ışık var şimdi, gözler uyum sağladı. Hayatlar boyu parlak güneşte, dışarıda, dünyada dolaştın. O yüzden de içeri girmeyi ve gözlerini alıştırmayı unuttun. Meditasyon da sadece bu işte; görme yeteneğinin, gözlerin uyumlu hale gelmesi.

Hindistan’da buna üçüncü göz denir. Bu bir yerlerde duran gerçek bir göz değil, sadece bir uyum sağlama, görüşün tam olarak yeniden ayarlanması. Yavaş yavaş karanlık kaybolur. Hafif bir ışık seçilmeye başlar. İçeri bakmaya devam edersen —bu biraz zaman alır— giderek, yavaş yavaş çok güzel bir ışık hissetmeye başlarsın. Güneş gibi saldırgan bir ışık değildir bu, ay ışığına daha çok benzer. Parlamaz, göz kamaştırmaz, serindir. Kızgın değildir, şefkatlidir, teskin edicidir.

Yavaş yavaş, içerdeki ışığa alışınca, görürsün ki ışığın kaynağı sensin. Aranan, arayandır. O zaman hazinenin kendi içinde olduğunu görürsün; tek sorun onu dışarıda aramandı. Onu dışarıda arıyordun ve her zaman senin içindeydi. Her zaman burada, senin içinde oldu. Sadece yanlış tarafta arıyordun, o kadar.

Her şey herkes için olduğu kadar, senin için de ulaşılır durumda. Aynı Buda için, Baal-Shem için, Musa için, Muhammed için olduğu kadar. Seni bekliyor, ama sen yanlış yöne bakıyorsun. Hazine söz konusu olunca, Buda’dan ya da Muhammed’den daha fakir değilsin, hayır; Tanrı asla yoksul bir adam yaratmadı! Bu hiçbir zaman olmaz; olmaz, çünkü Tanrı seni zenginliğinin içinden yaratır. Tanrı nasıl yoksul bir adam yaratabilir? Sen onun bolluğundan akıyorsun, sen

varoluşun parçasısın. Nasıl yoksul olabilirsin? Zenginsin, sınırsızca zengin; doğanın kendisi ne kadar zenginse, o kadar zengin.

Ama yanlış yöne bakıyorsun. O yüzden kaçıyorsun. Ve bu, hayatta başarılı olmayacaksın anlamına gelmez; başarabilirsin. Ama yine de yenilmiş olacaksın. Seni hiçbir şey tatmin etmeyecek, çünkü dışarıda elde edebileceğin hiçbir şey içindeki hazineyle, içindeki ışıkla karşılaştırılmaz.

Kendini bilmek, sadece derin yalnızlıkta mümkündür. Normal koşullarda, kendi hakkımızda bildiğimiz her şey, başkalarının görüşüdür. “İyisin” derler ve iyi olduğumuzu düşünürüz. “Güzelsin” derler ve güzel olduğumuzu düşünürüz. “Kötüsün” ya da “çirkinsin” derler... İnsanlar hakkımızda ne derse, biriktirmeye devam ederiz. Bu, kimliğimiz haline gelir. Bu tamamen sahtedir, çünkü hiç kimse seni tanıyamaz; senin kim olduğunu senden başka kimse bilemez. Onlar sadece bazı yönleri tanır ve o yönler çok yüzeyseldir. Onlar sadece anlık ruh hallerini tanır, senin özüne giremezler. Sevgilin bile senin varlığının özüne giremez. Orada tamamen yalnızsın ve sadece orada kim olduğunu anlayacaksın.

İnsanlar tüm hayatlarını başkalarının dediklerine inanarak geçiriyor, onlara bağımlı kalarak. O yüzden insanlar başkalarının görüşlerinden bu kadar çok korkuyor. Kötü olduğunu düşünürlerse, kötü oluyorsun. Seni suçarlarsa, kendini suçlamaya başlıyorsun. Günah işledin derlerse, suçlu hissediyorsun. Onların görüşlerine bağımlı olduğun için, onların fikirlerine uyum sağlamak zorundasın; yoksa görüşlerini değiştirirler. Bu, kölelik yaratıyor, gizli bir kölelik. Eğer iyi, değerli, güzel, zeki olarak tanınmak istiyorsan, görüşlerine bağımlı olduğun insanlar için sürekli kendinden ödün vermek zorundasın.

Ve başka bir sorun çıkıyor. İnsanlar çok çeşitli olduklarından, senin zihnini de farklı farklı görüşlerle doldurmaya devam ediyorlar, çelişen görüşlerle. Birinin dediği öbürüne uymuyor, bu yüzden de senin içinde büyük bir karmaşa var. Biri zekisin diyor, öbürü aptalsın diyor. Nasıl karar vereceksin? Bölünüyorsun. Kendinden şüpheleniyorsun, kim olduğundan... Ve karmaşa çok büyük, çünkü etrafında binlerce insan var.

Bir sürü insanla temas halindesin ve hepsi de senin zihnini kendi görüşüyle besliyor. Aslında hiçbiri seni tanımıyor —sen bile kendini tanımıyorsun— ama bütün bu birikinti senin içinde düğüm oluyor. Bu, delirtici bir durum. İçinde bir sürü farklı ses var. Kim olduğunu ne zaman sorsan, içerden bir sürü cevap geliyor. Kimi annenin, kimi babanın, kimi bir öğretmenin sesi; bunun gibi bir sürü ses. Ve hangisinin doğru cevap olduğuna karar vermek imkânsız. Nasıl karar vermelidir? Kriter ne? Burada insan kayboluyor. Bu, kendini bilmemek.

Ama başkalarına bağımlı olduğun için de, yalnızlığına girmeye korkuyorsun; yalnızlığına girdiğin anda kendini kaybetmekten çok korkuyorsun. Her şeyden önce, zaten kendine sahip değilsin; ama başkalarının söyledikleriyle yarattığın benliğin tümüyle geride bırakılmak zorunda. O yüzden içeriye girmek çok, çok korkutucu. Ne kadar derine girersen, kim olduğunu o kadar az bilirsin. O yüzden aslında, kendini tanımaya doğru ilerlerken, bu gerçekleşmeden önce, kendin hakkındaki bütün fikirleri bırakmak zorunda kalacaksın. Bir boşluk olacak, bir çeşit hiçlik olacak. Kimliksiz olacaksın. Tamamen kaybolacaksın, çünkü bildiğin her şey artık önemsiz ve neyin önemli olduğunu da henüz bilmiyorsun.

Hıristiyan mistikler buna “ruhun karanlık gecesi” der. Bunun içinden geçmek gerekir ve bir kere geçince şafak söker. Güneş doğar ve insan kendini ilk kez olarak tanır. Güneşin ilk ışını ve her şey tamamlanır. Sabah kuşlarının ilk şarkıları ve her şeye ulaşılır.

OSHO, *Yakınlık*, Ovvo Basım Yayın